

Ett projekt med kornknarr

Text och foto: Patrik Rhönningstad

Sedan några år tillbaka har vi sommartid fångat och ringmärkt kornknarrar i delar av Västmanland, främst i Köpings och Skinnkattebergs kommuner. Under 2011 har ringmärknings utökats och kornknarrarna har även utrustats med geolocators, så kallade ljusloggar. Detta är ett samarbete och del i ett större projekt med tyngdpunkt på Gotland. Målsättningen är att få en bättre bild av artens flyttning och övervintringsområden.

Gunnar Niklasson vid en ekologiskt odlad vall med snärpande kornknarr.

(Green 2004, Stove & Green 1997). Det är väl känt att ändrade brukningsmetoder såsom tidigare lagd slåtter missgynnade arten och omvänt, att senarelagd slåtter har varit en framgångsrik metod att förbättra artens häckningsframgång (Tyler 1996).

Till och med år 2000 har det ringmärkts 821 kornknarrar i Sverige och dessa har genererat totalt nio återfynd varav sex från utlandet. Återfynden indikerar att svenska kornknarrar

Bakgrunden till projektet är att kornknarrar är klassad som nära hotad i den Svenska rödlistan 2010 (www.artdata.slu.se/rodlista). Arten är en långdistansflyttare och kornknarrar om kornknarrs flyttning och övervintring är bristfällig, speciellt vilka faktorer som så kraftigt inverkar på kornknarrs årliga låga överlevnad som är ca 20 % i Brittiska studier

övervintrar i tropiska Afrika efter en flygning via östra Medelhavet. Bland andra är en fågel ringmärkt i Kvismaren i juni 1966 och återfunnen på Krim samma år. Det sydligaste återfyndet är från Kongo 25 november 1929, 7441 km från märkplatsen, fågeln ringmärktes som dununge i juli samma år i Västmanland (Fransson et al. 2007).

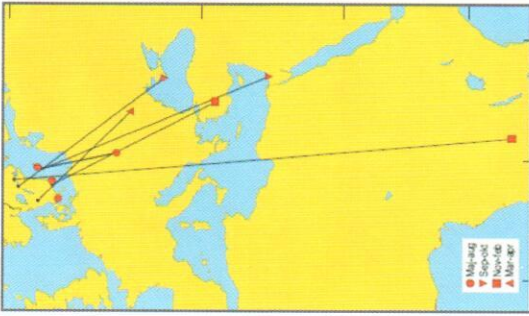

En spelande kornknarr är som regel ganska enkel att fånga med playback, antingen direkt med handen, med häv eller slöjmnät. I tillägg till vanliga ringmärkning förses fågeln med en ljuslogga, som är monterad på en plastring, som sätts runt tarsen på fågeln. Vi har upplevt att fåglarna fortsätter att spela ganska omgående efter fångst och frisläppande.

Ljusloggarna består av ett elektroniskt minne och en ljusintensitetsmätare som drivs med ett batteri. Data lagras för solens upp- och nedgång, därmed kan man beräkna dagslängden och sedan indirekt fågelns position under nästan hela året. Metoden har framgångsrikt använts på bland annat trastsångare, dubbelbeckasin och rödbena i Sverige.

För att komma åt den lagrade informationen så måste fåglarna återfångas påföljande år. Det innebär att vi under sommaren 2012 kommer

att försöka fånga samtliga kornknarrar på lokaler där vi monterat ljusloggar 2011 och där efter fånga fåglar i märklokalernas närhet. Av egna erfarenheter i Västmanland och Skåne har vi tidigare, med en vinters mellanrum, kontrollerat 10-15 % av individerna på lokaler med årlig förekomst av spelande kornknarr.

Återfynd av kornknarrar ringmärkta i Sverige. (Kopierat från Fransson et al. 2007.)

Projektet är av intresse för att detaljerat kunna beskriva kornknarrs flyttningsvanor såsom rastställen, fenologi, sträckets spridning och sträckeperioder. Kunskaper som kan vara avgörande för artens fortlevnad i Sverige om den Svenska populationen av någon anledning skulle svikta.

För projektets finansiering i sin helhet har vi fått bidrag från flera håll, för ljusloggar i Västmanland från Västmanlands Ornitologiska Förening, Sparbanken i Västmanland, vars ekonomiska Länsstyrelsen i Västmanland, vars ekonomiska stöd är helt avgörande för projektets genomförande. ■

För projektets finansiering i sin helhet har vi fått bidrag från flera håll, för ljusloggar i Västmanland från Västmanlands Ornitologiska Förening, Sparbanken i Västmanland, vars ekonomiska Länsstyrelsen i Västmanland, vars ekonomiska stöd är helt avgörande för projektets genomförande. ■

Referenser

- Fransson T., Hall-Karlsson S. et al. (2007) "Report on Swedish Bird Ringing for 2005", The Swedish Museum of Natural History, Stockholm.
- Green R. E. (2004) "A new method for estimating the adult survival rate of the Corn Crake and comparison with estimates from ring-recovery and ring-recapture data" Ibis 141:501-508
- Stove, T. J & Green, R.E. (1997) "Threats to the Corn Crake *Crex crex* on migration in and in the winter quarters" Vogelwelt 118:175-178
- Tyler, G. A. (1996). "The ecology of the Corn Crake, with special reference to mowing on breeding production" Avhandling, University of Cork.

Kornknarr (*Crex crex*), ringmärkt och färdig att återfå friheten.